

Metodbok för Konjunkturbarometern

Juni 2018

Förord

Syftet med denna metodbok är att erbjuda detaljerad information om Konjunkturinstitutets undersökning Konjunkturbarometern. Den innehåller en beskrivning av datainsamlande, urvalsförfarande och beräkningsmetoder samt vad man ska tänka på när man tolkar resultaten från undersökningen. I metodboken förklaras även hur Barometerindikatorn och övriga indikatorer beräknas och presenteras. I första avsnittet redogörs för bakgrund och syfte samt mer administrativa uppgifter om referenstider och frekvens etcetera. Andra till fjärde delen beskriver mer ingående hur urvalen tas fram samt hur data samlas in och beräknas. Avsnitt fem till åtta går igenom hur resultaten presenteras och tolkas.

Innehåll

1 Administrativa uppgifter	5
1.1 Bakgrund och syfte	5
1.2 Frekvens	5
1.3 Referenstider	5
1.4 Sekretess och uppgiftslämnarskyldighet	5
1.5 Officiell statistik	6
1.6 EU-harmonisering	6
1.7 Jämförbarhet med kvantitativ statistik	6
2 Konjunkturbarometern Företag	8
2.1 Urval	8
2.1.1 Population och urvalsram	8
2.1.2 Urvalsobjekt	8
2.1.3 Branscher enligt SNI2007	8
2.1.5 Storleksklasser	9
2.1.6 Antal företag och urvalsgränser	9
2.1.7 Täckningsgrad	9
2.2 Datainsamling	9
2.2.1 Insamlingsmetod	9
2.2.1 Enkäten	9
2.3 Frågor	10
2.3.1 Sammanvägda frågor	10
2.3.2 Inflationsförväntningar	10
2.4 Beräkning	11
2.4.1 Viktade svar	11
2.4.2 Beräkningsformel	12
2.4.3 Vikter	12
2.6 Svarsfrekvens	12
3 Konjunkturbarometern Hushåll	14
3.1 Urval och datainsamling	14
3.2 Extremvärden	14
4 Begrepp och definitioner	16
4.1 Bruttototal/Svarsfördelning	16
4.2 Nettototal	16
4.3 Säsongsrensade och utjämnade tidsserier	17
5 Indikatorer	18
5.1 Konfidensindikatorer	18
5.2 Mikro- och makroindex	18
5.3 Barometerindikatorn	19
5.3.1 Syfte och historik	19
5.3.2 Beräkning	19
5.3.3 Tolkning	20
5.4 Läget	20
5.5 Justering av indikatorer	21
6 Regional barometer	22
7 Att tänka på vid tolkning av resultat	23
7.1 Branschens struktur	23
7.2 Nollinjen	23
7.3 Jämförbarhet över tiden	23
7.3.1 Konjunkturbarometern Företag	23
7.3.2 Konjunkturbarometern Hushåll	24

8 Tillgänglighet.....	25
Bilaga 1. Branscher i Konjunkturbarometern Företag	26
Bilaga 2. Täckningsgrad i Konjunkturbarometern Företag	30
Bilaga 3. Frågor i Konjunkturbarometern Företag	31
Bilaga 4. Frågor i Konjunkturbarometern Hushåll	36

1 Administrativa uppgifter

1.1 Bakgrund och syfte

Konjunkturbarometern är Konjunkturinstitutets (KI:s) tendensundersökning, riktad till företag och hushåll, med syfte att fånga upp utvecklingstendenser för olika ekonomiska variabler. Undersökningen är kvalitativ, vilket innebär att den inte innehåller några frågor om absoluta tal (till exempel kronor, ören eller volymförändringar i antal enheter). Respondenterna svarar främst med kvalitativa svarsalternativ som till exempel större/oförändrat/minskat.

Barometerenkäterna innehåller inga preciserade definitioner. Frågorna innehåller välkända begrepp som till exempel antalet anställda, utan att närmare definiera begreppet anställda, det vill säga om det är hel- och deltidsanställningar, projektanställningar etcetera som avses. Syftet är att frågorna ska kunna besvaras utan krävande utredningsarbete. Krav på snabb resultatredovisning går igenom hela undersökningen. Snabbheten är viktig för att reflektera situationen så nära nutid som möjligt. Statistiken kan därmed publiceras före motsvarande traditionell statistik för att ge en tidig indikation på möjligt utfall.

Konjunkturinstitutet startade med kvartalsvisa företagsundersökningar i begränsad omfattning (textilindustrin) på 1950-talet. Sedan 1964 undersöks hela tillverkningsindustrin. Numera undersöks nästan samtliga sektorer i näringslivet. De viktigaste undantagen är jord- och skogsbruk samt mineralutvinningsindustrin. Sedan 1996 görs även månadsundersökningar, som kom till stånd i samband med Sveriges EU-medlemskap och var ett önskemål från Europeiska Kommissionens generaldirektorat för ekonomi och finans, Directorate General for Economic and Financial Affairs, European Commission (EC DG ECFin). Konjunkturbarometern Hushåll startade 1973 som en kvartalsundersökning, men genomförs sedan 1993 månadsvis.

1.2 Frekvens

Konjunkturbarometern genomförs varje månad. Var tredje månad innehåller företagsenkäterna fler frågor. För att skilja de olika enkäterna åt, betecknas de kvartals- respektive månadsbarometern. Resultaten från kvartalsbarometern publiceras i april (kvartal 1), juli (kvartal 2), oktober (kvartal 3) och januari (kvartal 4).

1.3 Referenstider

Frågorna i företagsundersökningen avser de senaste och de kommande tre månaderna (ett fåtal frågor gäller förväntningarna på sex månaders sikt) samt nuläget. I hushållsundersökningen är referenstiderna de senaste och kommande tolv månader samt nuläget.

1.4 Sekretess och uppgiftslämnarskyldighet

Att lämna uppgifter till Konjunkturbarometern är frivilligt och för dessa statistikuppgifter gäller absolut sekretess enligt 24 kap 8 § i Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Alla personuppgifter behandlas i enlighet med dataskyddsförordningen (EU) 2016/679 och dataskyddslagen (2018:218).

På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) om den officiella statistiken och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Samråd har skett med Näringslivets Nämnd för Regelgranskning (NNR).

1.5 Officiell statistik

Konjunkturinstitutet är utsett av regeringen att vara ansvarig för statistiken Konjunkturbarometern Hushåll. Den officiella statistiken ska alltid finnas tillgänglig i elektronisk form. I ansvaret för den officiella statistiken ingår att se till att statistiken är objektiv, dokumenterad och kvalitetsdeklarerad. På SCB:s webbplats (www.scb.se) kan du läsa mer om den officiella statistiken.

1.6 EU-harmonisering

Konjunkturbarometern ingår i EC DG EcFin:s program för harmonisering av denna typ av undersökningar ”The Joint Harmonised EU Programme of Business and Consumer Surveys”. Detta innebär ett för EU-länderna gemensamt ramverk för genomförandet av undersökningen i form av tidpunkt för utskick, undersökta branscher samt utformning av frågor. Alla EU:s medlemsländer genomför månadsbarometrar. En komplett förteckning över samtliga frågor och branscher som EC DG EcFin presenterar finns i ”The Joint Harmonised EU Programme of Business and Consumer Surveys User Guide”.

Konjunkturinstitutet skickar varje månad resultaten från månadsundersökningen till EC DG EcFin enligt deras riktlinjer beträffande frågor och branschindelning. Resultaten för hela EU publiceras varje månad på EC DG EcFin:s hemsida. EC DG EcFin delfinansierar medlemsländernas barometerundersökningar.

Tidsserierna som Konjunkturinstitutet publicerar kan skilja sig från motsvarande serier publicerade av EC DG EcFin. Det beror på att man använder olika metoder för att säsongrensa tidsserierna. Konjunkturinstitutet använder X12-ARIMA och EU använder Daintes. EC DG EcFin beräknar även netttotalen för frågorna i hushållsbarometern något annorlunda än Konjunkturinstitutet på så vis att svarsalternativen ges olika vikt.

Vilka frågor som ingår i respektive konfidensindikator är harmoniserat med EU:s riktlinjer och har valts med syfte att erhålla en så hög korrelation som möjligt med en viss referensserie. Detta gäller dock inte hushållens konfidensindikator som definieras något annorlunda jämfört med EU:s riktlinjer.

1.7 Jämförbarhet med kvantitativ statistik

Medan kvantitativ statistik visar på förändringar i objektiva förhållanden och nivåer, visar resultaten från Konjunkturbarometern hur olika aktörer i ekonomin tolkar och bedömer dessa förändringar. Den kvantitativa statistiken kommer ofta med väsentlig eftersläpning, medan utfallsdata från barometern, som mäter den senaste tidens utveckling, finns tillgänglig betydligt snabbare.

Jämfört med kvantitativ statistik, som vanligtvis täcker variabler som speglar endast en aspekt av ett företags aktivitet, samlar barometerundersökningarna in information om ett flertal variabler för att

ge en mer heltäckande bild av en sektor i ekonomin. Konjunkturbarometern mäter icke-kvantifierbara variabler som orderstocks- och lageromdömen, samt variabler som visar på avvikelser från önskvärt förlopp, t ex olika utbuds- eller efterfrågebegränsningar. Denna typ av undersökning är också unik då den innehåller frågor avseende planer och förväntningar.

2 Konjunkturbarometern Företag

2.1 Urval

Konjunkturbarometern är en urvalsundersökning där ett slumpmässigt företagsurval dras varje år, med drygt 7 000 företag. Urvalet är dock ett totalurval för företag med fler än 100 anställda. En del av de företag som hamnar under gränsen för totalurval, det vill säga mindre företag, byts ut vid ett urvalsbyte. Samtliga företag ges dock nya vikter i samband med urvalsbytet (läs mer om vikter i avsnitt 2.5.3 Vikter). Urvalet är stratifierat på storleksklass och bransch.

2.1.1 POPULATION OCH URVALSRAM

Den population Konjunkturbarometern Företag avser att spegla är företag med verksamhet i Sverige i de undersökta branscherna (se Bilaga 1. Branscher i Konjunkturbarometern Företag). Urvalsramen för undersökningen företag med ett visst antal anställda (se Tabell 2.1.6.1). Uppgifter till urvalet hämtas från SCB:s Företagsdatabas (FDB), ett heltäckande register över alla företag i landet.

2.1.2 URVALSOBJEKT

Urvalsobjekt är verksamhetsenhet (VE) i samtliga branscher, med undantag för Förvaltare av egna fastigheter (SNI 68.2) där företagsenhet (FE) är urvalsobjekt. En VE är i de flesta fall lika med en företagsenhet (FE), utom för de största branschblandade företagen, där en verksamhetsenhet kan vara en del av ett företag. En redovisning på verksamhetsnivå ger alltså en mer ”branschren” redovisning. I efterföljande delar av metodboken används företag synonymt med urvalsobjekt.

2.1.3 BRANSCHER ENLIGT SNI2007

Branscherna i Konjunkturbarometern är definierade utifrån Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI). SNI 2007 är den standard som använts av SCB från januari 2008, för att klassificera företags verksamhet till en eller flera näringsgrenar. SNI 2007 motsvarar den internationella klassificeringen NACE Rev.2. I maj 2010 övergick Konjunkturbarometern Företag till SNI 2007 från SNI 2002. Branschindelningen görs utifrån fyra huvudsektorer.

- Tillverkningsindustri (SNI 10–33)
- Byggindustri (SNI 41–43)
- Handel (SNI 45–47)
- Tjänstesektorn (SNI 49–96)

En förteckning över samtliga undersökta branscher med tillhörande SNI-koder finns i Bilaga 1. Branscher i Konjunkturbarometern Företag.

Vissa frågor är gemensamma för de fyra näringsgrenarna tillverkningsindustri, byggindustri, handel och tjänstesektorn. För de frågorna beräknas ett sammanvägt resultat för hela näringslivet. Här används antal anställda i urvalspopulationen i respektive näringsgren som vikt. Vikterna är alltså andra än de som används vid beräkning av Barometerindikatorn (se avsnitt 5.3).

2.1.5 STORLEKSKLASSER

Den storhet som används för att dela in företagen i storleksklasser är antal anställda.

Tabell 2.1.5.1. Storleksklasser

Storleksklass	Antal anställda
3	5–9
4	10–19
5	20–49
6	50–99
7	100–199
8	>200

2.1.6 ANTAL FÖRETAG OCH URVALSGRÄNSER

Vissa begränsningar sätts för hur många anställda ett företag i en viss bransch måste ha för att ingå i urvalsramen och därmed också kunna komma med i urvalet. Dessa gränser eller ”cut-offs” sätts beroende på strukturen i en bransch. Antalet företag i urvalet varierar något från år till år.

Tabell 2.1.6.1 Urvalsgränser och antal företag i urvalet 2018

	SNI 2007	Antal anställda	Antal företag
Tillverkningsindustri	10–33	≥20	1 705
Byggindustri	41–43	≥10	524
Handel	45–47		1 477
Tjänstesektorn	49–96	≥ 20 ¹	3 212
Totala näringslivet			6 918

¹ Arkitekter och egna fastighetsförvaltare har en annan urvalsgräns

2.1.7 TÄCKNINGSGRAD

Urvalsramen består av omkring 25 000 verksamhetsenheter. Man kan tänka sig att man riskerar en viss undertäckning, det vill säga att man missar de företag som inte finns med i urvalsramen på grund av exempelvis felklassificering eller att de inte har registreras. Den övertäckning man riskerar är att felklassificerade företag eller ”avvecklade” företag som man inte hunnit ta bort felaktigt inkluderas. Dessa företag får inte enkäten, men ligger kvar i urvalet och behandlas därmed som bortfall.

2.2 Datainsamling

2.2.1 INSAMLINGSMETOD

Svaren samlas in via en webbenkät. Inloggningsuppgifter till enkäten skickas ut via e-post till ungefär hälften av företagen i undersökningen och via traditionell post till den andra hälften. Från och med det första utskicket har företagen normalt en dryg vecka på sig att svara innan en påminnelse skickas ut. Efter ytterligare en vecka får de största företagen en telefonpåminnelse. Sammantaget samlas svaren in under knappt tre veckor.

2.2.1 ENKÄTEN

I undersökningen används olika enkäter för respektive näringsgren. Enkäterna är utformade så att de ska kunna besvaras snabbt och enkelt. I det brev som skickas ut tillsammans med inloggningsuppgifterna till enkäten ges en kortare beskrivning av syftet med undersökningen, instruktioner om

att bortse från säsongsmässiga variationer, ett förtydligande att undersökningen är frivillig samt en försäkran att svaren är anonyma.

2.3 Frågor

I Bilaga 3. Frågor i Konjunkturbarometern Företag, finns en fullständig förteckning över frågorna i Konjunkturbarometern Företag. Frågorna är av tre typer:

- Utfalls- och förväntansfrågor

Den första typen är utfalls- och förväntansfrågor. Exempel på en sådan fråga är huruvida produktionsvolymen har ökat/varit oförändrad/minskat under de senaste tre månaderna. Frågan innehåller välkända begrepp och inga kvantiteter efterfrågas utan uppgiftslämnaren ges själv utrymme för tolkning.

- Omdömesfrågor

Den andra typen av fråga är omdömesfrågor där svaren normalt blir uppgiftslämnarens egen subjektiva bedömning av en viss ekonomisk variabel. Exempel på en sådan fråga är huruvida orderstocken är förhållandevis stor, lagom eller för liten.

- Kvantitativa frågor (endast i kvartalsenkäten)

Den sista typen av frågor är kvantitativa eller numeriska frågor. Frågan om kapacitetsutnyttjandet är en sådan fråga, som ska besvaras med en procentsats. Även här kan uppgiftslämnaren göra sin egen tolkning.

2.3.1 SAMMANVÄGDA FRÅGOR

Frågorna om försäljningspriser och ordergång i tillverkningsindustrins enkät är uppdelade på hemma- och exportmarknad. Resultaten för dessa frågor vägs samman till totala försäljningspriser respektive total ordergång.

2.3.2 INFLATIONSFÖRVÄNTNINGAR

Kvartalsbarometern innehåller en fråga om företagets förväntningar om den allmänna prisutvecklingen. Frågan är framåtblickande och formulerad på samma sätt som motsvarande fråga i Konjunkturbarometern Hushåll. Frågan består av två delar och är formulerad på följande vis:

1. Hur tror Ni att priserna i allmänhet (det vill säga de svenska konsumentpriserna) kommer att utvecklas under de närmaste 12 månaderna?
 - öka
 - vara oförändrade
 - minska
- Hur många procent tror Ni att de kommer att öka/minska? (Intervall får anges)
.....procent

De redovisade värdena beräknas som ovägda genomsnitt av företagets svar. I de fall ett intervall anges används genomsnittet av det lägsta och det högsta värdet. Om ett företag har svarat minskat på första frågan och angett ett procenttal större än noll på den andra frågan, tolkas procenttalet som ett minustal. Om företaget har svarat oförändrat på första frågan och avstått från att svara på den andra tolkas detta som ett svar på 0 procent. Om företaget angett ett procenttal lägre än -5 procent

eller högre än 15 procent på den andra frågan betraktas svaren som extremvärden och rensas bort vid beräkning av genomsnittet.

2.4 Beräkning

2.4.1 VIKTADE SVAR

Företagets storlek

Efter att företagets svar har kommit in, görs en viktning av svaren med avseende på det svarande företagets storlek då betydelsen av ett företags svar antas bero på dess storlek. Svaren från ett stort företag ges större vikt än svaren från ett litet företag. Anta att svarsfördelningen för en fråga ser ut enligt följande:

Svarsalternativ	Antal svarande	Relativ svarsfrekvens (%)
Större	108	27
Ungefär oförändrat	216	54
Mindre	76	19
Summa	400	100

Om man antar att svarsfördelningen avser produktionsvolymens förändring och att de företag som svarat ”Mindre” är i genomsnitt tre gånger större än de som svarat ”Större” och att de som svarat ”Ungefär oförändrat” är dubbelt så stora som de som svarat ”Större”, då är det rimligt att anta att den genomsnittliga produktionsminskningen för dem som svarat ”Mindre” utgör ett större belopp eller en större volym än den genomsnittliga produktionsökningen för dem som svarat ”Större”. De relativa svarsfrekvenserna ovan ger därmed inte en rättvis bild av produktionsvolymens förändring.

Antar man däremot att förändringarna genomsnittligt sett är proportionella mot företagets storlek och viktar de erhållna svaren mot företagets storlek, så omvandlas den oviktade svarsfrekvensen ovan på följande sätt:

Svarsalternativ	Företagets vikt	Viktad relativ svarsfrekvens (i %)
Större	1	$27 * 1 / (27*1 + 54*2 + 19*3) = 14$
Ungefär oförändrat	2	$54 * 2 / (27*1 + 54*2 + 19*3) = 56$
Mindre	3	$19 * 3 / (27*1 + 54*2 + 19*3) = 30$
Summa		100

De viktade svaren ger en alltså en lite annorlunda bild än de oviktade.

Svarsbortfall

Summan av företagsvikterna för respektive svarsalternativ summeras sedan per stratum (storleksklass och bransch). Sedan räknas dessa summor upp till den nivå som de skulle ha haft om samtliga företag i stratumet i urvalet hade svarat på frågan. Detta innebär att om en fråga besvarats av företag vilkas sammanlagda vikt utgör 90 procent (90/100) av hela urvalets vikt (för ett stratum), så multipliceras företagets viktade svar med faktorn 100/90.

Populationsuppräknings

Eftersom företag i olika strata valts ut med olika sannolikhet måste man göra en uppräknings till den nivå som svaren skulle ha nått om alla företag i populationen i ett stratum hade tillfrågats. Högre

vikt ges till små urvalsenheter eftersom de representerar övriga små enheter som inte kom med i urvalet. Här används det inverterade värdet av respektive stratums urvalsfraktion, det vill säga den inverterade sannolikheten med vilken varje urvalsobjekt har blivit utvald (N/n , där N är antalet företag i populationen och n är antalet företag i urvalet). Resultaten för alla branscher beräknas på samma sätt innan de summeras.

2.4.2 BERÄKNINGSFORMEL

Den formel för delbranschuppräkningsformel som används är:

$$\sum \frac{N_j}{n_j} * \frac{\sum_{i=1}^{n_j} W_{ij}}{\sum_{i=1}^{n_j} W_{ij}^{(+,=,-)}} * \sum_{i=1}^{n_j} W_{ij}^{(+)}$$

$$\sum_{i=1}^{n_j} W_{ij}^{(+)} = \text{Summa vikt för stratum } j \text{ för svarsalternativ } +$$

$$\sum_{i=1}^{n_j} W_{ij} = \text{Summa vikt för alla företag i urvalet för stratum } j$$

$$\sum_{i=1}^{n_j} W_{ij}^{(+,=,-)} = \text{Summa vikt för alla företag i stratum } j \text{ som besvarat frågan}$$

$$N_j = \text{Antal företag i populationen för stratum } j,$$

$$n_j = \text{Antal företag i urvalet för stratum } j$$

2.4.3 VIKTER

Som företagsvikt, för att vikta svaren med avseende på företagens storlek, används olika mått för olika branscher och för olika frågor. För tillverkningsindustrin används främst företagets förädlingsvärden. Antal anställda används för att vikta frågor om sysselsättningen. För frågor som avser exportmarknaden används förädlingsvärde multiplicerat med branschens exportandel. För frågor som avser hemmamarknaden används förädlingsvärde multiplicerat med 100 - exportandel. För övriga sektorer används enbart antal anställda. Undantaget är branschen Förvaltare av egna fastigheter (SNI 68.2), där taxeringsvärde används som vikt. Vikterna uppdateras en gång per år, i samband med att företagsurvalet byts ut.

2.6 Svarsfrekvens

För samtliga frågor beräknas en så kallad ”viktad svarsfrekvens”. Summan av de svarande företagens vikter divideras med summan av vikterna för alla företag i urvalet.

$$\text{Svartsfrekvens} = \frac{\sum_{i=1}^{n} W_i}{\sum_{i=1}^{n} W_i} \times 100$$

där n'' = antal svarande företag,
 n = antal företag i urvalet och
 W_i = vikt för företag i

Den viktade svarsfrekvensen för tillverkningsindustrin och bygg- och anläggning ligger normalt runt 70 procent. För handeln och tjänstesektorn ligger den omkring 60 procent.

Vid varje undersökningstillfälle görs en kontroll av att de allra största företagen svarat. I branscher där det finns ett eller ett fåtal dominerande företag görs en kontroll av att dessa företag har svarat. Samtliga enheter som inte svarar behandlas som icke-svarande – även enheter som inte längre har någon verksamhet eller har utgått ur urvalsramen av annat skäl.

3 Konjunkturbarometern Hushåll

Inom ramen för Konjunkturbarometern Hushåll telefonintervjuas varje månad 1 500 svenska hushåll. Frågorna handlar om hushållens syn på den egna och den svenska ekonomin, förväntningar om räntor och inflation samt om planerade inköp av kapitalvaror och om sparande. I Bilaga 4. Frågor i Konjunkturbarometern Hushåll finns en fullständig förteckning över frågor och svarsalternativ.

3.1 Urval och datainsamling

Målpopulation är den svenska allmänheten i åldern 16 till 84 år. Urvalet av hushåll är slumpmässigt och dras månadsvis från PAR Konsument. Denna konsumentdatabas innehåller cirka 6,9 miljoner individer fördelade på cirka 4,2 miljoner hushåll. Grunduppgifterna bygger på information från landets teleoperatörer och innehåller därför telefonnummer för både fast och mobil telefoni. Uppgifterna uppdateras dagligen. Telefonintervjuerna genomförs med hjälp av ett datoriserat intervjuprogram (CATI), vilket medger logiska kontroller av svaren och hanterar samtliga återuppringningar. Datainsamlingen styrs via en matris som baseras på köns-, ålders- och regionsfördelningen i Sverige. Matrisen används sedan under datainsamlingen för att kontrollera att ålder, kön och region blir korrekt representerade. När en kvot är fylld avslutas datainsamlingen inom denna grupp. Undersökningen fortgår tills man har fått in 1 500 svar. Det går således inte att göra någon bortfallsanalys.

Intervjuerna sker under de två första veckorna i varje månad och är jämnt fördelade under dag 1 till dag 15. Vid uppringning av den utvalda individen kontrolleras registeruppgifterna. Därefter tillämpas den så kallade födelsedagsmetoden vid de fasta telefonnumren för att hantera vem som ska representera hushållet. I de fall den utvalda individen ingår i ett flerpersonghushåll, intervjuas den person mellan 16 och 84 år som står på tur att fylla år. Detta görs för att undvika eventuell snedvridning beroende på vem som står för abonnemang, benägenhet att svara i telefon etcetera.

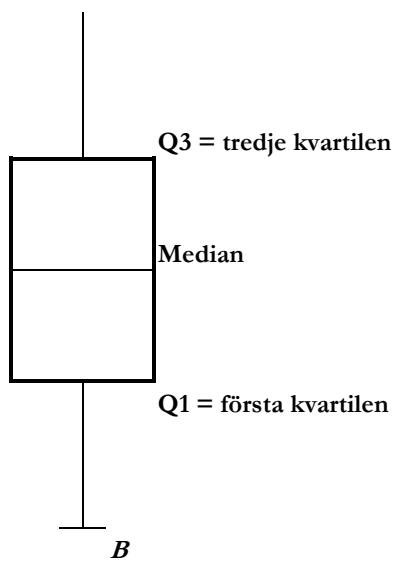
Resultaten från Konjunkturbarometern Hushåll redovisas dels totalt för alla hushåll och dels fördelade på kön, ålder och bostättningsregion.

3.2 Extremvärden

Konjunkturbarometern Hushåll innehåller två frågor om prisutvecklingen, två frågor om bostadsprisutvecklingen samt tre frågor om den rörliga bostadsräntan där hushållen ombeds svara med en procentsats (se Bilaga 4. Frågor i Konjunkturbarometern Hushåll):

De redovisade resultaten beräknas som ovägda genomsnitt (medelvärden) av hushållens svar. Medelvärdet redovisas både inklusive och exklusive så kallade extremvärden.

Nedan beskrivs ett lådagram eller boxplot som används för att beskriva spridningen i datamaterialet. Detta diagram visar också de observationer som avviker extremt mycket från genomsnittet. Ett vanligt lådagram består av följande:

Lådans högre kant är tredje kvartilen Q3. Ungefär 75 procent av respondenterna har värden mindre eller lika med Q3. Den lägre kanten är Q1, den första kvartilen. Cirka 25 procent av svaren ligger under Q1. Lådans mittlinje är medianen. Denna delar datamaterialet i två lika stora grupper. Lådans längd ($Q3 - Q1$) kallas för kvartilavstånd (QR). Lådan täcker 50 procent av observationerna.

De värden som ligger mer än 1,5 kvartilavstånd högre än Q3 eller lika långt lägre än Q1 kallas för outliers. Överstiger avståndet 3 kvartilavstånd är dessa observationer extremvärden. Punkterna A och B är det största respektive lägsta värde som inte klassificeras som outlier.

För att fastställa de extrema observationer som skall uteslutas görs följande:

Räkna Q3, Q1 och kvartilavstånd QR. De observationer som överstiger värdet $Q3 + 3QR$ eller ligger under $Q1 - 3QR$ utesluts.

4 Begrepp och definitioner

4.1 Bruttototal/Svarsfördelning

Med bruttototal avses den andel respondenter som har rapporterat ett visst svarsalternativ. Exempel: 40 procent av företagen uppger att produktionsvolymen har ökat, 10 procent att den har minskat och 50 procent uppger att den är oförändrad. De tre bruttotalen blir då 40, 10 och 50.

4.2 Nettotal

För att lättare presentera och analysera resultaten från barometerundersökningen används så kallade netttotal. Nettotalet är skillnaden mellan andelen respondenter som svarat exempelvis ökat respektive minskat eller bättre respektive sämre på en fråga.

Exempel: 40 procent av företagen uppger att produktionsvolymen har ökat och 10 procent att den har minskat (50 procent uppger att den är oförändrad). Nettotalet blir i det här fallet 30 ($40-10=30$). Således antar netttotal alltid värden mellan -100 (alla respondenter har angett ett negativt svarsalternativ) och +100 (alla respondenter har angett ett positivt svarsalternativ).

För frågor som endast har ja eller nej som svarsalternativ bildas nettotalet av den procentuella andelen företag som svarat ja. För dessa frågor antar nettotalet värden mellan 0 (alla respondenter har svarat nej) och 100 (alla respondenter har svarat ja).

I hushållsundersökningen där frågorna oftast innehåller fler svarsalternativ än tre beräknas nettotalen utifrån följande svarsalternativ.

Tabell 4.2.1 Beräkning av netttotal i Konjunkturbarometern Hushåll

Fråga	Netttotal
1-4	mycket bättre + något bättre - något sämre - mycket sämre
5	mycket högre + ganska mycket högre + något högre - lägre
6	stiga snabbare - stiga långsammare - vara i stort sett oförändrade - sjunka något
7	öka mycket + öka något - minska något - minska mycket
8	ja, det är rätt tidpunkt - nej, det är fel tidpunkt, inköpet bör ske senare
9	mycket mer + något mer - något mindre - något mer
10	mycket fördelaktigt + ganska fördelaktigt - ganska ofördelaktigt - mycket ofördelaktigt
11	mycket troligt + ganska troligt - inte särskilt troligt - inte alls troligt
12	sparar mycket + sparar något - skuldsätter oss och/eller utnyttjar sparade medel i begränsad utsträckning - skuldsätter oss och/eller utnyttjar sparade medel i stor utsträckning
13, 15	mycket troligt + ganska troligt - inte särskilt troligt - inte alls troligt
14	ja, absolut + ja, troligen - nej, troligen inte - nej, absolut inte
16	ökat mycket + ökat något - minskat något - minskat mycket

Anmärkning: EC DG EcFin beräknar nettotalen något annorlunda på så vis att svarsalternativen ges olika vikt.

Resultaten för frågorna om prisutvecklingen, bostadsprisutvecklingen och ränteutvecklingen i procent redovisas som medelvärden, inklusive och exklusive extremvärden.

4.3 Säsongrensade och utjämnade tidsserier

Den som svarar på enkäterna uppmanas att bortse från säsongberoende förändringar. I vissa branscher och för en del frågor har uppgiftslämnaren emellertid svårt att skilja mellan säsong- och konjunkturberoende förändringar. Detta innebär att respondentens egen korrigering för säsongvariation inte alltid är tillräcklig. Materialet kan alltså innehålla säsongvariation.

I Konjunkturbarometern säsongrensas alla tidsserier med undantag av de frågor där respondenten svarar med en procentsats (t ex frågan om förväntad inflation).

Säsongrensning av en tidsserie innebär att avlägsna variationer och effekter i tidsserien som beror på säsong. På grund av säsongrensningen kan tidsserierna komma att revideras något vid varje ny uppdatering.

Säsongrensningen görs med X12-Arima. Vid säsongrensning av frågor med två svarsalternativ (Ja/Nej) där det inte är rimligt med negativa värden, används en metod som innebär att man transformerar tidsserien före säsongrensning och sedan transformerar tillbaka den säsongrensade serien. På så vis undviks negativa säsongrensade värden. För netttotal som går mellan -100 och 100 sker på samma sätt en transformation för att de säsongrensade värdena inte ska hamna utanför detta intervall.

Orensade tidsserier levereras till EU som i sin tur använder en annan programvara, Daintes, för att säsongrensa. En av de stora skillnaderna med att rensa med denna programvara är att tidsserierna inte revideras bakåt när nya observationer tillkommer. Argumentet för detta är att svaret visar på uppgiftslämnarens bild just då och att man inte kan korrigera den i efterhand. Fördelen med X12-Arima är att skattningen av säsongfaktorn kan göras med mer information och därmed hålla högre precision. De olika säsongrensningsmetoderna gör att de säsongrensade netttotalen som Konjunkturinstitutet publicerar kan skilja sig från motsvarande serier publicerade av EU.

En utjämnad tidsserie visar en mer långsiktig utveckling hos serien och tar bort bruset i högre grad än den säsongrensade serien. Serien har en förhållandevis jämn karaktär och eftersom bruset är reducerat är det lättare att se vändpunkter i konjunkturcykeln. Serierna beräknas med X12-Arima där ett viktat glidande medelvärde används för att jämna ut serien.

5 Indikatorer

Utifrån nettotalen från Konjunkturbarometern beräknas ett antal månatliga sammansatta indikatorer. Dels, för var och en av de fem undersökta sektorer, beräknas så kallade konfidensindikatorer. Konfidensindikatorer används som ett sammantaget mått på de övergripande uppfattningarna och förväntningarna i en bransch eller en sektor.

Mikro- och makroindex sammanfattar hushållens syn på sin egen ekonomi respektive svensk ekonomi. Barometerindikatorn har som syfte att mäta det aktuella stämningläget i den svenska ekonomin genom att använda informationen från alla de fem sektorerna och spegla dem på ett transparent sätt.

5.1 Konfidensindikatorer

Konfidensindikatorn beräknas som ett medelvärde av nettotalen (säsongrensade och standardiserade) för ett antal frågor. Denna tidsserie standardiseras sedan till en ny serie med medelvärde 100 och standardavvikelse 10 under perioden 1996-. Vilka frågor som ingår i respektive konfidensindikator är harmoniserat med EU:s riktlinjer och har valts med syfte att erhålla en så hög korrelation som möjligt med en viss referensserie. Detta gäller dock inte hushållens konfidensindikator som definieras något annorlunda jämfört med EU:s riktlinjer¹. EC DG EcFin beräknar även nettotalen för frågorna i hushållsbarometern något annorlunda än Konjunkturinstitutet på så vis att svarsalternativen ges olika vikt.

Tabell 5.1.1 Frågor som ingår i konfidensindikatorerna

Sektor	Frågor
Tillverkningsindustri	Orderstock (nulägesomdöme) - färdigvarulager (nulägesomdöme) + produktionsvolym (förväntningar)
Byggindustri	Orderstock (nulägesomdöme) + antalet anställda (förväntningar)
Handel	Försäljningsvolym (utfall) - varulager (nulägesomdöme) + försäljningsvolym (förväntningar)
Tjänstesektorn	Utvecklingen av företagets verksamhet (utfall) + efterfrågan på företagets tjänster (utfall) + efterfrågan på företagets tjänster (förväntningar)
Hushåll	Egen ekonomi nu + egen ekonomi om 12 månader + svensk ekonomi nu + svensk ekonomi om 12 mån + köp av kapitalvaror nu

5.2 Mikro- och makroindex

Mikroindex sammanfattar hushållens syn på sin egen ekonomi medan makroindex sammanfattar hushållens syn på utvecklingen i svensk ekonomi

¹ EU använder frågorna om hushållens egen ekonomiska situation, landets ekonomi, förväntningar på arbetslösheten (med omvänt tecken) och sparande de kommande 12 månaderna.

Tabell 5.1.2 Frågor som ingår i Mikro- och makroindex

Index	Frågor
Mikroindex	Egen ekonomi (nulägesomdöme) + egen ekonomi (förväntningar) + rätt tid att köpa kapitalvaror (nulägesomdöme) + hushållens inköp av kapitalvaror (förväntningar)
Makroindex	Svensk ekonomi (nulägesomdöme) + svensk ekonomi (förväntningar) – arbetslösheten (förväntningar).

5.3 Barometerindikatorn

5.3.1 SYFTE OCH HISTORIK

Barometerindikatorn har som syfte att mäta det aktuella stämningläget i den svenska ekonomin genom att använda informationen från alla Konjunkturinstitutets barometrar och spegla dem på ett transparent sätt. De ingående frågorna och vikterna har valts för att få en hög korrelation med BNP-tillväxten. Barometerindikatorn började publiceras i februari 2007. Förlagan är EU-kommissionens Economic Sentiment Indicator (ESI). EU publicerar även ESI för Sverige, men av främst tekniska skäl kommer Barometerindikatorn inte att anta exakt samma värden som EU:s ESI. Dels beräknas netttotalen för frågorna i hushållsbarometern på olika sätt och dels skiljer sig de ingående frågorna från hushållsbarometern något åt. Dessutom är säsongrensningssmetoden en annan.

5.3.2 BERÄKNING

Ingående netttotal säsongrensas och standardiseras

Utgångspunkten för Barometerindikatorn är frågor i Konjunkturbarometern Företag (månad) och Hushåll. Dessa frågor ingår också i de enskilda konfidensindikatorerna. Vid beräkning av Barometerindikatorn används frågornas netttotal. Samtliga netttotal säsongrensas med hjälp av X12-Arima varefter de transformeras (standardiseras) så att medelvärdet blir 0 och standardavvikelsen 1.

Summering av sektorernas netttotal

I ett nästa steg summeras de standardiserade serierna med hjälp av ett viktsystem, där netttotalen för industrin ges vikten 40 procent, tjänstesektorn 30 procent, detaljhandeln och byggindustrin 5 procent vardera och hushållen 20 procent. Observera att vikterna för varje fråga blir beroende av hur många frågor som ingår i varje sektor. Exempelvis ingår fem frågor från hushållssektorn som vardera får vikten 0,04 $((20/100)/5)$. För industrin används tre frågor vilket leder till att varje industrifråga får vikten 0,13 $((40/100)/3)$. Observera att vissa netttotal ingår med omvänt tecken i summeringen.

Standardisering till medelvärde 100

Slutligen standardiseras denna tidsserie till en ny serie med medelvärdet 100 och standardavvikelsen 10.

5.3.3 TOLKNING

Tillväxten i ekonomin

Såsom Barometerindikatorn är konstruerad har den medelvärdet 100 och standardavvikelsen 10. Under antagandet om normalfördelning förekommer värden mellan 90 och 110 i 68 procent av fallen, medan värden över 110 respektive under 90 förekommer i vardera 16 procent av fallen. Tolkningen av Barometerindikatorns utfall blir då att värden över 100 motsvarar en starkare ekonomisk tillväxt än normalt och värden över 110 en mycket starkare tillväxt än normalt. Värden under 100 respektive under 90 har motsvarande tolkning i termer av svagare och mycket svagare tillväxt än normalt. Detta illustreras även av tecknen under begreppet ”Läget” (läs mer om begreppet under i avsnitt 5.4).

Hög transparens

En viktig uppgift för Barometerindikatorn är att sammanfatta de bakomliggande företags- och hushållsenkäterna på ett så lättolkat sätt som möjligt. Därför motsvaras de netttotal som ingår i Barometerindikatorn av samtliga netttotal som bygger upp de enskilda konfidensindikatorerna i de olika barometrarna. Efter bearbetningen summeras netttotalen med hjälp av viktsystemet beskrivet ovan, vilket innebär en hög grad av transparens.

Samvarierar med BNP

Barometerindikatorn avser att ge ett sammanfattande mått på det aktuella stämningläget i den svenska ekonomin. Utgångspunkten för indikatorn, enkätundersökningarna till företag och hushåll, ger visserligen en bred informationsbas, men inte tillräckligt bred för att täcka hela ekonomin. Till exempel saknas information om den offentliga sektorn. Konjunkturinstitutet har analyserat hur Barometerindikatorn kan användas vid bedömningar av BNP-tillväxten. Måttstocken är förändringen av BNP eftersom Barometerindikatorn ger information om ett kvartal två till fem månader innan BNP-tillväxten för samma kvartal publiceras av SCB. Tolkningen av den kvantitativa relationen mellan Barometerindikatorn och förändringen av BNP ger att en ökning av Barometerindikatorn med tio enheter ett kvartal svarar mot att uppräknad årstakt för BNP ökar med drygt en procentenhet. Den generella slutsatsen är att Barometerindikatorn har en relativt stark samvariation med förändringen av BNP.

5.4 Läget

Begreppet ”Läget” används för att åskådliggöra utvecklingen i en bransch jämfört med det historiska genomsnittet. Under antagandet om normalfördelning ligger ca 68 procent av observationerna inom 1 standardavvikelse från medelvärdet och ca 95 procent av observationerna inom 2 standardavvikelser från medelvärdet. Mot bakgrund av detta tilldelas indikatorn för aktuell månad tecknen i tabellen nedan.

Tabell 5.4.1 Läget

Tecken	Förklaring
++	Läget är mycket starkt, konfidensindikatorn ligger över 110
+	Läget är starkt, konfidensindikatorn ligger mellan 101,1 och 110
=	Läget är normalt, konfidensindikatorn ligger mellan 99 och 101
-	Läget är svagt, konfidensindikatorn ligger mellan 90 och 98,9
--	Läget är mycket svagt, konfidensindikatorn ligger under 90

Sannolikheten för ”+” och ”-” blir då 30 procent vardera och för ”++” och ”--” 16 procent vardera. Sannolikheten för ”=” är 8 procent.

Observera att ingen noggrann genomgång av giltigheten i antagandet att tidsserierna är normalfördelade har genomförts.

Många av frågorna som ingår i konfidensindikatorerna avser förändringar, till exempel förväntad produktionsutveckling. Till stor del beskriver alltså ”Läget” hur hög förändringen (tillväxten) är i förhållande till genomsnittet. ”Läget” beskriver alltså inte främst nivån på produktionen i förhållande till en normal nivå utan tillväxten i förhållande till normal tillväxt. ”Läget” beskriver därmed inte konjunkturläget så som Konjunkturinstitutet i andra sammanhang definierar begreppet. Konjunkturläget speglar nivån på produktionen i förhållande till en normal nivå.

5.5 Justering av indikatorer

Indikatorerna revideras något när en ny observation tillkommer. Det beror på att en ny säsongrensning av tidsserierna görs varje månad. Allt som oftast påverkas då tidigare observationer med en liten justering uppåt eller nedåt. Dessutom uppdateras beräkningen av medelvärde och standardavvikelse för perioden 1996-. Det påverkar standardiseringen av tidsserien så att den fortfarande har medelvärde 100 och standardavvikelse 10 även inklusive den senast tillkommande månatliga observationen.

6 Regional barometer

Resultaten från den kvartalsvisa företagsundersökningen delas upp i åtta regioner enligt NUTS 2-indelningen som används för statistikredovisning inom EU.

Tabell 6.1 Regional indelning enligt NUTS 2

Riksområde	NUTS 2	Län	Länskod
Stockholm	SE11	Stockholms	1
Östra Mellansverige	SE12	Uppsala	3
		Södermanlands	4
		Östergötlands	5
		Örebro	18
		Västmanlands	19
Småland med öarna	SE21	Jönköpings	6
		Kronobergs	7
		Kalmar	8
Sydsverige	SE22	Gotlands	9
		Blekinge	10
Västsverige	SE23	Skåne	12
		Hallands	13
Norra mellansverige	SE31	Västra Götalands	14
		Värmlands	17
		Dalarnas	20
Mellersta Norrland	SE32	Gävleborgs	21
		Västernorrlands	22
Övre Norrland	SE33	Jämtlands	23
		Västerbottens	24
		Norrbottens	25

Källa: Statistiska centralbyrån (SCB)

Konjunkturbarometerns urval är inte stratifierat på region utan den regionala bearbetningen bygger i stället på en efterstratifiering av Konjunkturbarometerns befintliga företagsurval. Företag med anställda i en viss region plockas ut för att ingå i den regionala bearbetningen för denna region. Företagets svar viktas sedan mot summan av antalet anställda i regionen. Ett företags svar kan således användas i bearbetningen av resultaten för flera regioner.

Det görs ingen uppräknings av svaren mot populationen såsom i den ordinarie Konjunkturbarometern (se avsnitt 2.5.1 Viktade svar). Man kan därmed inte jämföra läget i en region med läget i hela landet genom att jämföra nivån på konfidensindikatorn för regionen och den konfidensindikator som gäller hela Sverige.

Tidsserierna är säsongrensade med X-12 Arima-. Resultaten publiceras kvartalsvis (januari, april, juli och oktober) i statistikdatabasen på KI:s webbplats www.konj.se.

7 Att tänka på vid tolkning av resultat

7.1 Branschens struktur

Vid tolkning av resultatet för en bransch är det viktigt att ta hänsyn till branschens struktur. Ett idealt urval består av många jämnstora företag, men de flesta branscher ser annorlunda ut. Några branscher består av ett fåtal stora företag medan andra branscher består av ett relativt stort antal små företag, men domineras av ett fåtal större.

I det ideala urvalet finns ett tydligt samband mellan storleken på nettotalen och storleken på den kvantitativa ökningen av en variabel. I branscher med få och stora företag blir sambandet mer osäkert. I exempelvis massindustrin eller livsmedelshandeln, som uppfyller dessa kriterier och som dessutom har ett tämligen enhetligt produktsortiment, behöver stora nettotal inte nödvändigtvis innebära kraftiga volym- eller prisförändringar.

7.2 Nollinjen

En annan aspekt att ta hänsyn till vid tolkning av resultatet är nollinjen i diagrammen. Om kurvan för en flödesvariabel (exempelvis orderingång) är stigande och befinner sig över nollinjen så innebär det att orderingången ökar och i större omfattning än tidigare. Om kurvan för orderingången däremot är stigande men befinner sig under nollinjen, så betyder det att orderingången fortfarande minskar, men i mindre omfattning än tidigare.

För en del variabler bör nollinjen dessutom inte tillmätas sitt absoluta värde. Detta gäller främst för de frågor där företagen uppmanas lämna omdömen om de egna order- och lagerstockarna. Här bör man relatera omdömet till ett historiskt genomsnitt istället för till nollinjen.

7.3 Jämförbarhet över tiden

7.3.1 KONJUNKTURBAROMETERN FÖRETAG

Genomförda förändringar som kan påverka tidsserierna är;

- SNI-omläggningar: De flesta SNI-omläggningar som gjorts har endast inneburit mindre förändringar och har haft liten inverkan på branschindelningen i Konjunkturbarometern. Den senaste omläggningen, till SNI 2007 från SNI 2002 i maj 2010, innebar mer omfattande förändringar.
- Byte av urvalsobjekt från företagsenhet (organisationsnummer) till verksamhetsenhet vid urvalsbytet 2000.
- Mindre förändringar av frågorna i företagsenkäten: I denna typ av undersökning, där man vill följa utvecklingen för ekonomiska variabler över tiden, ska man vara restriktiv med att förändra frågor. Ibland har det dock ansetts nödvändigt att göra förändringar. Under 1960–90-talen har endast smärre förändringar skett. Dessa har utgjorts av att frågan om brist på andra yrkesarbetare och brist

annan teknisk tjänstemannapersonal slogs ihop till en fråga; brist på annan personal. Ett svarsalternativ lades till för frågan om främsta hinder för företagets produktion/byggande i tillverkningsindustri och byggindustri. Frågan om antal anställda i bygg- och tillverkningsindustrin har förändrats. Tidigare var den uppdelad på antal arbetare och antal tjänstemän.

- Större omläggning av enkäterna och skarvningar av tidsserier: Under 2002–2005 skedde däremot en större översyn av enkäterna vilket resulterade i enkäterna för samtliga branscher gjordes om. För partihandel (SNI 46) fanns dessutom en separat enkät fram till tredje kvartalet 2005. Den integrerades med enkäten för övriga handelsbranscher i samband med omläggningen. Denna större omläggning av enkäterna gjordes dels för att öka harmoniseringen inom EU och dels för att förenkla frågorna och därmed göra det enklare att fylla i enkäterna.
- Utökad månadsurval: I maj 2010 utökades månadsurvalet med drygt 50 procent, från ca 4 000 till drygt 6 000 företag. Ökningen gjordes för att få en bättre täckning på branschnivå och samtidigt ha en urvalsstorlek som är lika för månads- och kvartalsundersökningarna. Före maj 2010 var urvalet till kvartalsundersökningarna betydligt större än det till månadsundersökningarna.

7.3.2 KONJUNKTURBAROMETERN HUSHÅLL

Från början genomfördes undersökningen av SCB. 2002 tog GfK Sverige AB över undersökningen. Resultaten från 1993 till 2001 är Konjunkturinstitutets bearbetning av äldre resultat för att öka jämförbarheten med resultaten från 2002 och framåt. Sedan oktober 2009 genomförs undersökningen av CMA Research AB. Oktober-december 2009 genomförde CMA och GfK parallella undersökningar. I de redovisade tidsserierna är oktober 2009 och framåt CMA:s siffror. Nettotalen för december 2001 till och med september 2009 är resultat från GfK:s undersökningar.

Urvalet var i början (1973) 10 000 hushåll. Från juli 1979 var det 6 600 hushåll. 1985 minskades urvalet ytterligare till 4 200 för april- och oktoberundersökningarna och 1 500 för januari- och juliundersökningarna. 1993-1999 gjordes undersökningen i anslutning till arbetskraftsundersökningen (AKU) och omfattade 2 100 individer. Oktober 1995-1999 gjordes ett tilläggsurval av personer 65 år och äldre. Från AKU-urvalet medtogs även 16- och 17-åringar. De ordinarie frågorna om planerade bilköp, attityder till den ekonomiska situationen i Sverige och för det egna hushållet samt inflationsförväntningar utökades 1995 med frågor om sparande och köp av kapitalvaror. Mellan januari 2000 och december 2001 gjordes undersökningen i en så kallad telefonbuss med flera kunder. Urvalet omfattade telefonbussens 2 000 individer 18-74 år och ett tilläggsurval av 100 personer. Sedan 2002 genomförs undersökningen månadsvis med individer 16-84 år och det totala urvalet utgörs av 1 500 nettointervjuer.

För att öka harmoniseringen med DG EcFin:s rekommendationer ändrades frågorna om prisutveckling i hushållsbarometern något i april 2015. De nya formuleringarna om hushållens inflationsförväntningar liknar också motsvarande frågor i företagsbarometern mer. Samtidigt började man också tillfråga samtliga hushåll om deras inflationsförväntningar i procent. Tidigare hade bara de hushåll som svarat öka/minska på frågan om den generella utvecklingen fått frågan om den procentuella förändringen (värdet 0 % imputerades som svar för de som svarat oförändrade priser).

8 Tillgänglighet

Resultaten publiceras i slutet av en månad, ungefär en vecka efter att datainsamlingen är avslutad. Samtliga barometerserier finns tillgängliga som tidsserier i statistikdatabasen på Konjunkturinstitutets webbplats www.konj.se. Dessutom finns hela rapporten i pdf-format. Nyhetsbrev går ut till användare vid publicering av nya resultat.

Bilaga 1. Branscher i Konjunkturbarometern Företag

Bransch	SNI2007
Tillverkningsindustri	10-33
Insatsvaruindustri	10.6, 10.9, 13.1-3, 16.1-2, 17.11-12, 17.2, 20.1-3, 20.5-6, 22-23, 24.1-5, 25.5-9, 26.1, 26.8, 27.1-4, 27.9
Investeringsvaruindustri	25.1-4, 26.2-3, 26.5-6, 28-29, 30.1-4, 32.5
Konsumtionsvaruindustri	10.1-5, 10.7-8, 11-12, 13.9, 14-15, 18, 20.4, 21, 26.4-7, 27.5, 30.9, 31, 32.1-4, 32.9
Icke varaktiga konsumtionsvaror	10.1-5, 10.7-8, 11-12, 13.9, 14-15, 18, 20.4, 21, 32.3-4, 32.9
Varaktiga konsumtionsvaror	26.4-7, 27.5, 30.9, 31, 32.1-2
Livsmedelsindustri	10-12
Livsmedelsframställning	10
Tillverkning av kvarnprodukter och stärkelse + framställning av beredda djurfoder	10.6+10.9
Livsmedelsindustri	10.1-5+10.7-8
Dryckesvaruindustri	11
Tobaksindustri	12
Textilindustri	13-15
Textilvaruindustri	13
Garn- & vävnadstillverkning & annan textilberedning	13.1-3
Annan textiltillverkning	13.9
Beklädnadsindustri	14
Läder- och lädervaruindustri	15
Trävaruindustri	16
Sågverk	16.1
Övrig trävaruindustri	16.2
Massa- & pappersindustri	17
Massaindustri	17.11
Pappers- och pappersvaruindustri (avsett att genomgå ytterligare industriell bearbetning)	17.12
Tillverkning av pappers- och pappvaror	17.2
Grafisk industri	18
Petroleumindustri	19
Kemisk industri	20
Tillverkning av rengöringsmedel, parfym & toalettartiklar	20.4
Tillverkning av baskemikalier, gödselmedel, kväveproduktion mm	20.1-3+20.5-6
Läkemedelsindustri	21
Gummi- & plastindustri	22
Jord- & stenvaruindustri	23
Stål- & metallindustri	24
Järn- och stålverk	24.1-3
Framställning av andra metaller än järn + metallgjutning	24.4-5
Metallvaruindustri	25
Tillverkning av byggnadsvaror av metall, bl.a. cisterner, tankar. Vapen och ammunition	25.1-4
Tillverkning av metallvaror, bl.a. verktyg m.m.	25.5-9
Elektronikindustri	26
Tillv. av elektronik, optiska instrument & fotoutrustning	26.4 + 26.7
Tillverkning av elektroniska komponenter	26.1 + 26.8

Tillverkning av elektroniska komponenter, kretskort mm.	26.2-3 + 26.5-6
Industri för elapparater	27
Tillverkning av hushållsmaskiner och hushållsapparater	27.5
Tillverkning av elmotorer, generatorer och transformatorer mm	27.1-4 + 27.9
Maskinindustri	28
Motorfordonsindustri	29
Annan transportmedelsindustri	30
Övr. tillverkning av transportmedel	30.9
Byggande av båtar, fartyg etc.	30.1-4
Möbelindustri	31
Övrig tillverkningsindustri	32
Tillverkning av medicinsk och dental utrustning	32.5
Tillverkning av smycken och musikinstrument	32.1-2
Tillverkning av sportartiklar, spel och leksaker	32.3-4 + 32.9
Reparationsverkstäder	33
Byggindustri	41-43
Bygg & anläggning	41-42
Husbyggande	41
Anläggningsverksamhet	42
Specialiserad byggverksamhet	43
Handel	45-47
Detaljhandel	45+47
Handel med motorfordon	45
Handel och reparation av motorfordon, ej motorcyklar	45.1
Underhåll, reparation av motorfordon + reservdelshandel	45.2-4
Partihandel	46
Partihandel med jordbruksråvaror och levande djur	46.2
Partihandel med livsmedel, drycker och tobak	46.3
Partihandel med hushållsvaror	46.4
Partihandel m. informations- & kommunikationsutrustning	46.5
Partihandel med maskiner och utrustning	46.6
Annan specialiserad partihandel	46.7
Dagligvaruhande	47.11+47.2
Sällanköpshandel	47.19+47.3-7 (exkl. 47.73)+47.9
Detaljhandel med brett sortiment	47.19
Elektronikhandel	47.4
Heminredningsbutiker	47.5
Butiker för kultur- & fritidsartikla	47.6
Butiker för övriga hushållsvaror	47.7
Internethandel	47.9
Detaljhandel med drivmedel	47.3
Tjänstesektorn	49-96
Landtransport	49 exkl. 49.5
Åkerier	49.4
Järnvägstransport och -trafik, gods- & passagerartrafik	49.1-3
Rederier	50
Flygbolag	51

Magasin och serviceföretag till transport	52
Post- och kurirverksamhet	53
Hotell & restauranger	55.1 + 56 (exkl. 56.3)
Hotell	55.1
Restauranger	56.1-2
Förlag	58
Film, video-, TV-verksamhet, ljudinspelningar etc.	59
Planering och sändning av program	60
Telekommunikation	61
Datakonsulter	62
Informationstjänstföretag	63
Finans- & försäkringsverksamhet	64-66
Banker och kreditinstitut	64
Försäkringsföretag	65
Serviceföretag till finans- och försäkringsföretag	66
Förvaltare av egna fastigheter	68.2 (exkl. 68.204)
Fastighetsmäklare & -förvaltare	68.3
Juridiska & ekonomiska konsulter	69
Konsulter företagsledning	70
Arkitekt- och teknisk konsultverksamhet; teknisk provning och analys	71
Arkitekter och teknisk konsultverksamhet	71.1
Teknisk provning och analys	71.2
Forskning och utveckling	72
Reklam & marknadsundersökning	73
Annan verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	74
Veternärverksamhet	75
Uthyrnings- & leasingföretag	77
Arbetsförmedling, bemanning mm	78
Arbetsförmedling & rekrytering	78.1
Personaluthyrning	78.2-3
Researrangörer & -byråer	79
Säkerhets- och bevakningsverksamhet	80
Fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor	81
Andra företagstjänster (82
Annan serviceverksamhet	95-96
Reparation av datorer, hushållsartiklar och personliga artiklar	95
Andra konsumenttjänster	96

Bilaga 2. Täckningsgrad i Konjunkturbarometern Företag

Tabell 2.8.1 Täckningsgrad 2017 års urval

Storleksklass (Antal an- ställda)	Antal fö- retag, ur- valsram	Antal fö- retag, ur- val	Andel i procent	Antal an- ställda, urvalsram	Antal an- ställda i urval	Andel i procent
Byggindustri						
5-9	-	-	-	-	-	-
10-19	3681	104	2%	48172	1361	2%
20-49	1928	161	8%	56745	4759	8%
50-99	399	61	15%	26895	4173	15%
100-199	128	128	100%	16965	16965	100%
>199	70	70	100%	64284	64284	100%
Totalt	6206	524	8%	213061	91542	43%
Tillverkningsindustri						
5-9	-	-	-	-	-	-
10-19	-	-	-	-	-	-
20-49	1954	530	27%	59976	16321	27%
50-99	773	390	50%	52354	26797	51%
100-199	408	408	100%	56816	56816	100%
>199	377	377	100%	267489	267489	100%
Totalt	3512	1705	49%	436635	367423	84%
Handel						
5-9	4146	214	5%	27193	1401	5%
10-19	1915	180	9%	24890	2306	9%
20-49	1136	225	19%	33585	6651	19%
50-99	715	284	39%	49930	19792	39%
100-199	311	311	100%	41983	41983	100%
>199	263	263	100%	210271	210271	100%
Totalt	8486	1477	17%	387852	282404	73%
Tjänstesektorn (exklusive SNI 68.2¹)						
5-9	-	-	-	-	-	-
10-19	86	18	20%	1261	264	20%
20-49	5190	1231	23%	154703	36582	23%
50-99	1436	665	46%	98884	45836	46%
100-199	688	688	100%	93199	93199	100%
>199	607	607	100%	496660	496660	100%
Totalt	8007	3209	40%	844707	672541	80%

¹ SNI 68.2 har en annan typ av urvalsobjekt (FE-nummer), se avsnitt 2.3

Bilaga 3. Frågor i Konjunkturbarometern Företag

Tillverkningsindustri

Fråga	Svarsalternativ			Frågenummer		Frågenum mer ECFin	
				Kv	Mån	Kv	Mån
Utfall och nuläge							
Produktionsvolymen har de senaste 3 mån	ökat	oförändrad	minskat	101	101	Q1	Q1
Produktionskapaciteten har de senaste 3 mån	ökat	oförändrad	minskat	102			
Företagets produktionskapacitet är för närvarande	mer än tillräcklig	lagom	ej tillräcklig	103		Q9	
Nuvarande kapacitetsutnyttjande uppskattas till	caprocent			104		Q13	
Försäljningspriserna på hemmamarknaden har de senaste 3 mån	ökat	oförändrade	minskat	105			
Försäljningspriserna på exportmarknaden har de senaste 3 mån	ökat	oförändrade	minskat	106			
Orderingången på hemmamarknaden har de senaste 3 mån	ökat	oförändrad	minskat	107	102	Q11 ¹	
Orderingången på exportmarknaden har de senaste 3 mån	ökat	oförändrad	minskat	108	103	Q11 ¹	
Den totala orderstocken är för närvarande	förhållandevis stor	lagom	för liten	109	104	Q2	Q2
Exportorderstocken är för närvarande	förhållandevis stor	lagom	för liten	110	105	Q3	Q3
Antal produktionsveckor täckta av nuvarande orderstock	caveckor			111		Q10 ²	
Hur har företagets konkurrenssituation förändrats de senaste 3 mån:							
på hemmamarknaden	förbättrats	oförändrad	försämrats	112		Q14	
på EU-marknaden	förbättrats	oförändrad	försämrats	113		Q15	
utanför EU	förbättrats	oförändrad	försämrats	114		Q16	
Lönsamheten är för närvarande	god	tillfredsställande	dålig	115			
Antalet anställda i företaget har de senaste 3 mån	ökat	oförändrat	minskat	116	107		
Finns det för närvarande brist på:							
yrkesarbetare	ja	nej		117			
tekniska tjänstemän	ja	nej		118			
annan personal	ja	nej		119			
Råvarulagren är för närvarande	för stora	lagom	för små	120			
Färdigvarulagren har de senaste 3 mån	ökat	oförändrade	minskat	121			
Färdigvarulagren är för närvarande	för stora	lagom	för små	122	106	Q4	Q4
Vilken faktor är för närvarande det främsta hindret för ökad produktion (endast ett alternativ):						Q8	
inget				123			
otillräcklig efterfrågan				124			
brist på maskin- och anläggningskapacitet				125			
brist på arbetskraft				126			
finansiella restriktioner				127			
andra faktorer				128			

Tabellen fortsätter på nästa sida.

Tillverkningsindustri fortsättning

Fråga	Svarsalternativ			Fråge- nummer		Frågenum- mer ECFin	
	öka	oförändrad	minska	Kv	Mån	Kv	Mån
Förväntningar och planer							
Produktionsvolymen väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrad	minska	201	201	Q5	Q5
Produktionskapaciteten väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrad	minska	202			
Försäljningspriserna på hemma- marknaden väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrade	minska	203	202	Q6 ¹	Q6 ¹
Försäljningspriserna på export- marknaden väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrade	minska	204	203	Q6 ¹	Q6 ¹
Orderingången på hemmamarknaden väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrad	minska	205			
Orderingången på exportmarknaden väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrad	minska	206		Q12	
Antalet anställda i företaget väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrat	minska	207	204	Q7	Q7
Hur många procent tror ni priserna kommer öka/minska de närmaste 12 mån procent			302			
Att finansiera företagets verksamhet är för närvarande (jämfört med normalt)	Avsevärt svårare	Svårare	Ungefär som normalt	Något lättare		Avsevärt lättare	
Om svårare/lättare, beror det främst på:							
Högre/lägre upplåningskostnader för banklån							
Sämre/bättre möjligheter att få banklån							
Sämre/bättre möjligheter att finansiera med eget kapital							
Högre/lägre kostnader för finansiering genom företagsobligationer el. liknande							
Andra faktorer							

1 Resultaten för frågorna om hemma- respektive exportmarknaden vägs samman till en total när de redovisas till EU

2 Resultatet räknas om till månader när det redovisas till EU

Byggingndustri

Fråga	Svarsalternativ			Frågenummer		Frågenr ECFin	
				Kv	Mån	Kv	Mån
Utfall och nuläge							
Byggandet har de senaste 3 mån	ökat	oförändrat	minskat	101	101	Q1	Q1
Anbudspriserna har de senaste 3 mån	ökat	oförändrade	minskat	102	102		
Orderstocken har de senaste 3 mån	ökat	oförändrad	minskat	103	103		
Orderstocken är för närvarande	förhållandevis stor	lagom	för liten	104	104	Q3	Q3
Antal produktionsveckor täckta av nuvarande orderstock ¹	caveckor			105		Q6	
Antalet anställda har de senaste 3 mån	ökat	oförändrat	minskat	106			
Vilken faktor är för närvarande det främsta hindret för ett ökat byggande (endast ett alternativ):							
inget				1071	1071	Q2	Q2
otillräcklig efterfrågan				1072	1072		
brist på maskinkapacitet och/eller byggnadsmaterial							
brist på arbetskraft				1074	1074		
vädret				1075	1075		
finansiella restriktioner				1076	1076		
andra faktorer				1077	1077		
Förväntningar och planer							
Byggandet beräknas under de närmaste 3 mån	öka	oförändrat	minska	201	201		
Anbudspriserna beräknas under de närmaste 3 mån	öka	oförändrade	minska	202	202	Q5	Q5
Orderstocken beräknas under de närmaste 3 mån	öka	oförändrad	minska	203	203		
Antalet anställda beräknas under de närmaste 3 mån	öka	oförändrat	minska	204	204	Q4	Q4
Utsikterna på byggmarknaden väntas på ett års sikt	förbättras	oförändrade	försämrar	205			
Hur många procent tror ni priserna kommer öka/minska de närmaste 12 mån procent			302			
Att finansiera företagets verksamhet är för närvarande	Avsevärt svårare än normalt	Svårare än normalt	Ungefär som normalt	Något lättare än normalt		Avsevärt lättare än normalt	
Om svårare/lättare, beror det främst på:							
Högre/lägre upplåningskostnader för banklån							
Sämre/bättre möjligheter att få banklån							
Sämre/bättre möjligheter att finansiera med eget kapital							
Högre/lägre kostnader för finansiering genom företagsobligationer el. liknande							
Andra faktorer							

1 Resultatet räknas om till månader när det redovisas till EU

Handel

Fråga	Svarsalternativ			Frågenummer		Frågenr ECFin	
				Kv	Mån	Kv	Mån
Utfall och nuläge							
Försäljningsvolymen har de senaste 3 mån	ökat	oförändrad	minskat	101	101	Q1	Q1
Företagets nuvarande försäljningssituation bedöms vara	god	tillfredsställande	dålig	102	102		
Inköpen av varor har de senaste 3 mån	ökat	oförändrade	minskat	103			
Varulagren bedöms för närvarande vara	för stora	lagom	för små	104	103	Q2	Q2
Antalet anställda har de senaste 3 mån	ökat	oförändrat	minskat	105	104		
Har företaget för närvarande brist på personal	ja	nej		106			
Försäljningspriserna har de senaste 3 mån	ökat	oförändrade	minskat	107			
Lönsamheten är för närvarande	god	tillfredsställande	dålig	108			
Förväntningar och planer							
Försäljningsvolymen väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrad	minska	201	201	Q4	Q4
Inköpen av varor väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrade	minska	202	203	Q3	Q3
Antalet anställda väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrat	minska	203	204	Q5	Q5
Försäljningspriserna väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrade	minska	204	202	Q6	Q6
Företagets försäljningssituation väntas på 6 mån sikt bli	bättre	oförändrad	sämre	205	205		
Hur många procent tror ni priserna kommer öka/minska de närmaste 12 mån procent			302			
Att finansiera företagets verksamhet är för närvarande (jämfört med normalt)	Avsevärt svårare	Svårare	Ungefär som normalt		Något lättare	Avsevärt lättare	
Om svårare/lättare, beror det främst på:							
Högre/lägre upplåningskostnader för banklån							
Sämre/bättre möjligheter att få banklån							
Sämre/bättre möjligheter att finansiera med eget kapital							
Högre/lägre kostnader för finansiering genom företagsobligationer el. liknande							
Andra faktorer							

Tjänstesektorn

Fråga	Svarsalternativ			Frågenummer		Frågenummer	
				Kv	Mån	Kv	Mån
Utfall och nuläge							
Hur har företagets verksamhet utvecklats de senaste 3 mån	förbättrats	oförändrad	för-sämrats	101	101	Q1	Q1
Efterfrågan på företagets tjänster har de senaste 3 mån	ökat	oförändrad	minskat	102	102	Q2	Q2
Volymen på ineliggande uppdrag bedöms för närvarande	förhållandevis stor	lagom	för liten	103	103		
Försäljningspriserna har de senaste 3 mån	ökat	oförändrade	minskat	104	104		
Lönsamheten är för närvarande	god	tillfredsställande	dålig	105			
Antalet anställda har de senaste 3 mån	ökat	oförändrat	minskat	106	105	Q4	Q4
Har företaget för närvarande brist på personal	ja	nej		107			
Om efterfrågan ökar, kan företaget höja produktionen med befintliga resurser	ja	nej		108			
Om ja, med hur många procentprocent			109		Q8	
Trängsta sektionen för företagets verksamhet är för närvarande (endast ett alternativ):						Q7	
ingen trång sektion				110			
otillräcklig efterfrågan				111			
brist på arbetskraft				112			
brist på lokaler och/eller utrustning				113			
finansiella restriktioner				114			
andra faktorer				115			
Förväntningar och planer							
Efterfrågan på företagets tjänster väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrat	minska	201	201	Q3	Q3
Försäljningspriserna väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrat	minska	202	202	Q6	Q6
Antalet anställda väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrad	minska	203	203	Q5	Q5
Efterfrågan på företagets tjänster väntas på 6 mån sikt	öka	oförändrat	minska	204			
Hur många procent tror ni priserna kommer öka/minska de närmaste 12 mån procent			301			
Att finansiera företagets verksamhet är för närvarande	Avsevärt svårare än normalt	Svårare än normalt	Ungefär som normalt	Något lättare än normalt	Avsevärt lättare än normalt		
Om svårare/lättare, beror det främst på:							
Högre/lägre upplåningskostnader för banklån							
Sämre/bättre möjligheter att få banklån							
Sämre/bättre möjligheter att finansiera med eget kapital							
Högre/lägre kostnader för finansiering genom företagsobligationer el. liknande							
Andra faktorer							

Bilaga 4. Frågor i Konjunkturbarometern Hushåll

Fråga	Svarsalternativ					
1 Hur är Ditt hushålls ekonomiska situation för närvarande jfr med för 12 mån sen?	mycket bättre	något bättre	ungefär lika	något sämre	mycket sämre	vet inte
2 Hur tror Du att Ditt hushålls ekonomiska situation är om 12 mån?	mycket bättre	något bättre	ungefär lika	något sämre	mycket sämre	vet inte
3 Hur tycker Du att den ekonomiska situationen är i Sverige för närvarande jfr med för 12 mån sen?	mycket bättre	något bättre	ungefär lika	något sämre	mycket sämre	vet inte
4 Hur tror Du att den ekonomiska situationen är i Sverige om 12 mån?	mycket bättre	något bättre	ungefär lika	något sämre	mycket sämre	vet inte
* 5a. Hur tycker Du att priserna i allmänhet (dvs de svenska konsumentpriserna) har utvecklats de senaste 12 månaderna?	stigit mycket	stigit ganska mycket	stigit något	varit ungefär oförändrade	sjunkit	vet inte
* 5b/c Hur många procent tycker Du att priserna i allmänhet (dvs de svenska konsumentpriserna) har förändrats de senaste 12 månaderna?	_____ %					
* 6b Jämfört med de senaste 12 månaderna, hur tror Du att priserna i allmänhet (dvs de svenska konsumentpriserna) kommer att utvecklas de närmaste 12 månaderna?	stiga snabbare	stiga i samma takt	stiga långsammare	vara i stort sett oförändrade	sjunka	vet inte
* 6c/d. Hur många procent tror du att priserna i allmänhet (dvs de svenska konsumentpriserna) kommer att förändras de närmaste 12 månaderna?	_____ %					
7. Hur tror Du att arbetslösheten kommer att utvecklas under de närmaste 12 mån?	öka mycket	öka något	vara ungefär som nu	minska något	minska mycket	vet inte
8. Tycker Du att det i dagsläget är fördelaktigt för folk i allmänhet att göra stora inköp, som exempelvis möbler, tvättmaskiner, tv osv.?	ja, det är rätt tidpunkt	varken rätt eller fel tidpunkt	Fel tidp., inköpet bör ske senare	vet inte		
9. Hur mycket pengar tror Du att Ditt hushåll kommer att använda till inköp av sådana kapitalvaror under de närmaste 12 mån jfr med de senaste 12 mån?	mycket mer	något mer	ung. lika mycket	något mindre	mycket mindre	vet inte
10. Mot bakgrund av det allmänna ekonomiska läget, hur tycker Du att det är att spara för närvarande? Som sparande räknas även minskning av eventuella lån.	mycket fördelaktigt	ganska fördelaktigt	varken eller	ganska ofördelaktigt	mycket ofördelaktigt	vet inte
11. Hur troligt är det att Ditt hushåll kommer att kunna spara något under de närmaste 12 mån? Som sparande räknas även minskning av ev. lån?	mycket troligt	ganska troligt	inte särskilt troligt	inte alls troligt	vet inte	
12. Vilket av följande påståenden beskriver bäst Ditt hushålls nuvarande ekonomiska situation?	vi sparar mycket	vi sparar något	vi går ung. jämnt upp	vi skuldsätter oss/utnyttjar sparade medel i begränsad utsträckning	vi skuldsätter oss/utnyttjar sparade medel i stor utsträckning	vet inte
13. Hur troligt är det att Ditt hushåll köper eller byter bil under de närmaste 12 månaderna?	mycket troligt	ganska troligt	inte särskilt troligt	inte alls troligt	vet inte	
14. Kommer Ditt hushåll att bygga eller köpa ett hus eller en lägenhet inom de närmaste 12 mån? (avsett som permanentbostad, fritidshus eller för uthyrning)	ja, absolut	ja, troligen	troligen inte	absolut inte	vet inte	
15. Hur troligt är det att Ditt hushåll kommer att använda någon större summa pengar för förbättringar av bostaden/ fritidshuset under de närmaste 12 mån?	mycket troligt	ganska troligt	inte särskilt troligt	inte alls troligt	vet inte	
16. Har risken för att Du själv ska bli arbetslös under de senaste 12 mån ...?	ökat mycket	ökat något	är ung. som nu	minskat något	minskat mycket	vet inte
18a/c. Idag är den rörliga räntan för bostadslån ... procent. Hur hög tror Du att den rörliga boräntan är om 1/2/5 år?	_____ %					

* Ändrade frågeformuleringar fr.o.m. 2015-04-01 avseende frågorna om prisutvecklingen. Läs mer på www.konj.se